

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Dvořáka a soudců Aleše Korejtky a Petry Venclové ve věci **žalobce: Lesy Dolejš, s.r.o.**, IČ: 275 31 503, se sídlem Kukle 19, 568 02 Svitavy, **zastoupeného Martinem Mačkou, advokátem**, se sídlem Husova 774, 562 01 Ústí nad Orlicí, proti **žalovanému: Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27.1.2017, č.j. 7341/2017/OŽPZ/VR, sp.zn. SpKrÚ 79324/2016/OŽPZ,

t a k t o :

- I. **Žaloba s e z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Městského úřadu Litomyšl ze dne 5. 10. 2016, č. j. MěÚ Litomyšl 27138/2016, ve spojení s rozhodnutím Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 27.1.2017, č. j. 7341/2017/OŽPZ/VR, sp. zn. SpKrÚ 79324/2016/OŽPZ, byla žalobci za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. e) zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění platné a účinném do 30. 6. 2017 (dále též „zákon o ochraně přírody a krajiny“ či „zák. č. 114/1992 Sb.“), uložena pokuta ve výši 9.000,-- Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši

1.000,-- Kč (§ 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb.). Skutkovou podstatu správního deliktu dle § 88 odst. 1 písm. e) zák. č. 114/1992 Sb. (tohoto správního deliktu se dopustí právnická osoba nebo fyzická osoba při výkonu podnikatelské činnosti, která usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje) měl žalobce naplnit tím, že (bez výjimky udělené mu orgánem ochrany přírody) mezi prosincem 2015 a lednem 2016 při těžbě dřeva na lesním pozemku evidovaném v katastru nemovitostí jako pozemková parcela č. 157 v k. ú. Nová Sídla, konkrétně v porostní skupině 203 Aa 13a, zničil sídlo a poškodil biotop zvláště chráněného druhu živočicha – holuba doupháka (*Columba oenas*).

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal (na tomto místě je třeba připomenout, že § 71 odst. 1 písm. d/ soudního řádu správního ukládá žalobci povinnost uvést v žalobě žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, přičemž uvedení konkrétních žalobních námitek nelze nahradit zopakováním námitek uplatněných v odvolání, či snad pouhým odkazem na takové podání, jak se o to pokoušel žalobce pod bodem II žaloby /k tomu srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005-74, a ze dne 29. 2. 2008, č. j. 8 Afs 98/2007-73/), že nebylo prokázáno, že by žalobce svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty správního deliktu dle § 88 odst. 1 písm. e) zák. č. 114/1992 Sb., tj. nebylo prokázáno, že by nedovoleně zasáhl do přirozeného vývoje holuba doupháka (*Columba oenas*). Těžbu dřeva v dané lokalitě žalobce provedl na žádost vlastníka lesa (obce Nová Sídla /starosta obce by měl být dle žalobce slyšen jako svědek, aby vypověděl o „*okolnostech těžby*“) a v zájmu „*ochrany zdraví osob*“ užívajících stezku pod zalesněným svahem. Dle žalobce zejména nebylo prokázáno, že by se v době těžby (popř. v době „*bezprostředně blízké*“) a v místě těžby holub douphák vyskytoval či že by zde dokonce hnízdil. Z pozorování z roku 2014 nelze dovozovat přítomnost doupháka v roce 2016, zvláště když douphák není věrný jedné dutině, jak dle žalobce plyne z článku Ing. R. D. Žalobce nepokácel ani žádný strom s dutinou, natož pak s dutinou, v níž by hnízdil holub douphák, nezničil proto ani jeho sídlo. Činnost žalobce proto neměla a nemohla mít vliv na populaci výše uvedeného zvláště chráněného živočicha v dané lokalitě (nebyla prokázána příčinná souvislost mezi činností žalobce a škodlivým následkem). Dále žalobce žalovanému vytкнуł, že nebyl „*přizván k místnímu šetření*“, při němž byla pracovníkem správního orgánu prvního stupně objevena zmíněná holoseč (viz upřesnění žaloby při jednání dne 7. 6. 2017 /list číslo 61 soudního spisu/). Ze všech výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě (které neobsahovalo žádné nové /a pro posouzení věci významné/ skutečnosti) odkázala na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které je dle jeho názoru věcně správné a zákonné, a navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále též „s. ř. s.“) žalobou napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že **ž a l o b a n e n í d ů v o d n á .**

Podle § 88 odst. 1 písm. e) zák. č. 114/1992 Sb. orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch,

kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje.

Odpovědnost vznikající na základě § 88 citovaného zákona, je odpovědností objektivní. Obdobně je tomu ostatně i v případě deliktů odpovědnosti právnických osob a jim naroveň postavených fyzických osob při výkonu podnikání, vznikající na základě řady dalších předpisů z oblasti správního práva. Jestliže je odpovědnost za určitý delikt objektivní, pak se jedná o odpovědnost za následek, tj. bez ohledu na zavinění. Znamená to, že otázka zavinění se vůbec nezkoumá (není proto podstatné, zda odpovědný subjekt věděl, že svou činností zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněného živočicha). Zkoumá se zejména naplnění obligatorních znaků objektivní stránky skutkové podstaty, kterými jsou jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.7.2011, č. j. 1 As 86/2011-50).

Odpovědnou za spáchání správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. e) zák. č. 114/1992 Sb. je právnická osoba nebo fyzická osoba při výkonu podnikatelské činnosti, jež škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů provedla (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 As 86/2011-50, popř. rozsudek téhož soudu ze dne 9. 12. 2011, č. j. 2 As 26/2010 – 98).

Dále je třeba uvést, že správní soudy v minulosti bez výhrad aprobovaly závěry správních orgánů, dle kterých je zásah do biotopu (§ 3 odst. 1 písm. k/ zák. č. 144/1992 Sb.) zvláště chráněného druhu živočicha zásahem do jeho přirozeného vývoje (viz citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 As 86/2011-50, bod 12, popř. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 3. 2017, č. j. 9 A 21/2014 – 46), resp. že za činnost vedoucí ke škodlivému zásahu do přirozeného vývoje lze nepochybně považovat i změnu biotopu (srov. bod 32 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19.2.2015, č. j. 1 As 143/2014 – 52).

V daném případě nebylo žalobcem zpochybňováno, že žalobce mezi prosincem 2015 a lednem 2016 provedl těžbu dřeva na lesním pozemku evidovaném v katastru nemovitostí jako pozemková parcela č. 157 v k. ú. Nová Sídla (lokalita Chlum), a to holosečným způsobem. Výše uvedený pozemek je z větší části porostlý bučinou s věkem stromů 130 let (viz odborné stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny na listu číslo 4 správního spisu), přičemž k pokácení bučiny došlo odhadem na ploše 1 800 m² (jedná se o cca 15 % výměry parcely č. 157).

Vykácený les byla přírodě blízká (stará) bučina, která byla vhodným biotopem (i) pro hnízdění holuba doupňáka, jenž hnízdí ve vzrostlých listnatých lesích, převážně bučinách, s vhodnými dutinami (doupné stromy). Ostatně výskyt holuba doupňáka, který je teritoriálním a dutinově věrným ptákem (na tomto místě soud odkazuje na názory všeobecně uznávaných odborníků citované v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, které nemohly být vyvráceny laickým názorem Ing. R. D.), biotopově vázaným na staré bukové porosty, byl v dané lokalitě opakovaně potvrzen. Poukázat je třeba zejména na zprávu ornitologa L. U. (list číslo 4 správního spisu), mapovatele České společnosti ornitologické, z níž je zřejmé, že v roce 2014 hnízdil jeden pár holuba doupňáka při jihovýchodním okraji vytěžené plochy a další pár zahnízdil na jihovýchodním okraji pozemku evidovaného v katastru nemovitostí jako pozemková parcela č. 157 v k. ú. Nová Sídla. Další dva páry hnízdily mimo výše

uvedený pozemek, jeden při severozápadním a druhý při jihovýchodním okraji lesa ve vrcholové části Chlumu. V roce 2015 byl výskyt holuba doupnáka v dané lokalitě potvrzen L. U. též, byť pouze náslechem z údolí Desné. Taktéž v únoru 2016 byl výskyt holuba doupnáka L. U. zaznamenán (jednalo se však pouze o tři kusy – 2 samce a jednu samici), a to v těsném okolí místa, kde proběhla těžba. V dubnu a v květnu 2016 pak byla L. U. provedena další kontrola výskytu holuba doupnáka (viz list číslo 18 správního spisu) v lesním komplexu Chlum, přičemž bylo zjištěno, že holubi doupnáci zcela opustili prostor, ve kterém byly vykáceny buky, i okolní dosud zachovalý bukový les. Celkově tedy po těžbě provedené žalobcem došlo k 50 % snížení stavu populace holuba doupnáka v dané lokalitě, a to v situaci, kdy v obdobných lokalitách byl počet doupnáků v roce 2016 ve srovnání s předchozím rokem stejný či dokonce došlo k velmi mírnému nárůstu (je tedy možno vyloučit jiné příčiny snížení stavu populace). Samotné snížení abundance holuba doupnáka však není pro rozhodnutí správních orgánů významné, neboť škodlivý následek protiprávního jednání žalobce nelze zaměňovat s materiální škodou. Škodlivý následek tkví v porušení či (jen) v ohrožení právem chráněného zájmu (k tomu srov. body 31 a 32 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2015, č. j. 1 As 143/2014 – 52). A k tomu prokazatelně došlo.

Z výše uvedeného je zcela zřejmé, že předmětná lokalita je jedním z tradičních hnízdišť silně ohroženého (viz přílohu III vyhlášky č. 395/1992 Sb.) holuba doupnáka (výskyt byl zaznamenán v roce 2014, 2015 i v roce 2016), přičemž toto tradiční hnízdiště bylo žalobcem provedenou holosečnou těžbou, při níž nebyly ponechány žádné výstavky, významně zasaženo - došlo ke zničení (resp. redukci a fragmentaci biotopu) cca 15 % původního biotopu (a k pokácení minimálně jednoho stromu, v němž holub doupnák v roce 2014 hnízdil), a tím logicky i k zásahu do přirozeného vývoje holuba doupnáka. Je totiž notorietou, že ničení stanoviště určitého jedince negativně ovlivňuje jeho populaci (v daném případě došlo k poklesu o 50 %). Ostatně proto je základem ochrany živočichů komplexní ochrana jejich stanovišť (§ 16 odst. 3 vyhl. č. 395/1992 Sb.).

Dle § 3 odst. 1 písm. k) zák. č. 114/1992 Sb. je biotop soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého jedince, druhu, populace, společenstva. Biotop je takové místní prostředí, které splňuje nároky charakteristické pro druhy rostlin a živočichů. Biotop je tedy prostředí, které splňuje podmínky pro život určitého jedince. K tomu, aby bylo možno mluvit o biotopu, proto není bezpodmínečně nutné, aby se daný druh zvláště chráněného živočicha v konkrétním čase zdržoval v lokalitě, která je jeho biotopem (srov. např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 9. 2014, č. j. 11A 249/2011 – 56; kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2015, č. j. 1 As 143/2014 – 52). Není proto podstatné, zda se holub doupnák v místě těžby vyskytoval (popř. hnízdil a bylo zničeno jeho sídlo) v době, kdy byla těžba prováděna (ostatně to, že přítomnost holuba doupnáka v době těžby je značně nepravděpodobná, uvedl již správní orgán prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí /holub doupnák u nás většinou nezimuje, přilétá v březnu a odlétá na přelomu září a října/), nýbrž to, že lokalita, ve které byla provedena těžba, je již nejméně třetím rokem pravidelným hnízdištěm několika párů holuba doupnáka. Jiný závěr by byl absurdní (a odporoval by § 1 odst. 1 zák. č. 114/1992 Sb.), neboť by např. bylo možno v době, kdy holub doupnák odletí zimovat do jižní či západní Evropy, bez omezení vykácet celý lesní komplex s tím, že pokud holub les opustí, přestává být les jeho biotopem.

Lze tedy shrnout, že správní orgány dospěly ke správnému závěru, že žalobce při výkonu podnikatelské činnosti zničil část biotopu holuba doupňáka. Svůj závěr správní orgány opřely jak o důkazy přímé (zákres hnízdišť biologem L. U.), tak o důkazy nepřímé (biotopové nároky holuba doupňáka, teritorialita holuba doupňáka, kvalita biotopu zasaženého těžbou, počet hnízdících párů holuba doupňáka před provedenou těžbou atd.), přičemž byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jejich rozhodnutí s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Žalobce zničením části biotopu holuba doupňáka (holosečnou těžbou) sine dubio zasáhl nedovoleně (bez výjimky dle § 56 zák. č. 114/1992 Sb.) do jeho přirozeného vývoje (§ 50 odst. 2 zák. č. 114/1992 Sb.), a proto naplnil znaky skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. e) zák. č. 114/1992 Sb. Důvodně mu proto byla uložena (byť spíše symbolická) pokuta. Jelikož odpovědnost za daný správní delikt je odpovědností objektivní, nebylo pro rozhodnutí o spáchání správního deliktu významné to, že žalobce nevěděl o výskytu holuba doupňáka v dané lokalitě (byť o tom, že se jedná o ekologicky hodnotnou lokalitu, žalobce prokazatelně věděl, neboť les Chlum byl v minulosti vyhlášen přechodně chráněnou plochou), správní orgány však k této okolnosti přihlédly při určování výše sankce. Taktéž „*okolnosti těžby*“ nebyly pro věc významné, a proto soud nepřistoupil k výsledku starosty obce Nová Sídla, jak žalobce navrhoval v žalobě. Při jednání dne 7. 6. 2017 navíc žalobce na provedení tohoto důkazu netrval. Ze stejných důvodů nečetl soud článek Ing. Doležala, jímž měly být zpochybněny závěry ornitologů citované v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů. Navíc jeden populárně naučný článek laika (R. D. není ornitologem) publikovaný v časopise Lesní práce potenciál vyvrátit názory uznávaných ornitologických kapacit nemá.

Za vadu řízení nelze považovat ani to, že žalobce nebyl „*přizván k místnímu šetření*“, při němž byla pracovníkem správního orgánu prvého stupně objevena zmíněná holoseč. Jednak byl tento úkon proveden před zahájením řízení (a proto u tohoto úkonu z povahy věci nemohl být přítomen účastník řízení), jednak při něm bylo zjištěno pouze to, že došlo k holosečné těžbě v lesním komplexu Chlum, což žalobce v řízení nezpochybňoval.

Jelikož ani jedna ze základních žalobních námitek nebyla důvodná, soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I).

Žalobce nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s.ř.s. a contrario). Úspěšný žalovaný se práva na náhradu nákladů řízení vzdal, a proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

P o u č e n í :

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 14. června 2017

Jan Dvořák v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Kateřina Vrabcová